

Τράπεζα Θεμάτων Ιστορία Β' Λυκείου

GI_V_IST_0_13704

ΟΜΑΔΑ Α**ΘΕΜΑ 1****1.α.**

(1) Να αντιστοιχίσετε τα δεδομένα της στήλης Α με εκείνα της στήλης Β. Δύο στοιχεία της στήλης Β περισσεύουν.

A	B
1. Αμερικανική Επανάσταση	α. Υποταγή του Βουλγαρικού κράτους στο Βυζάντιο
2. Δ' Σταυροφορία	β. Αυτοκρατορία της Νίκαιας
3. Μάχη του Κλειδίου	γ. Πτώση της Βαστίλλης
4. Ιωάννης Βατάτζης	δ. Μάχη στο Ματζικέρτ
5. Γαλλική Επανάσταση	ε. Αποστολή στη Μοραβία
	στ. Διακήρυξη της Ανεξαρτησίας
	ζ. Διανομή της Ρωμανίας

(μονάδες 5)

Απάντηση 1-στ, 2-ζ, 3-α, 4-β, 5-ε

2) Να συμπληρώσετε τα κενά του αποσπάσματος, βάζοντας στην κατάλληλη θέση μία από τις ακόλουθες λέξεις (τρεις λέξεις περισσεύουν): *βασιλεύς, Μαγναύρα, ημιαργείο, ένταση, χάνος, χαγάνος, ύφεση, πατρίκιος.*

Ο Συμεών, ο οποίος χαρακτηρίστηκε _____, δηλαδή ημιέλληνας, επειδή είχε σπουδάσει στη σχολή της _____ στην Κωνσταντινούπολη, ξεκίνησε μια νέα περίοδο _____ στις βυζαντινο-βουλγαρικές σχέσεις. Ο Συμεών αποσκοπούσε στη δημιουργία μιας μεγάλης αυτοκρατορίας με αυτοκράτορα τον ίδιο, γι' αυτό αντικατέστησε τον τίτλο των Βουλγάρων ηγεμόνων _____ με τον βυζαντινό τίτλο _____.

(μονάδες 5)

Απάντηση: ημιαργείο, Μαγναύρας, έντασης, χάνος, βασιλεύς.

1.β. Να εξηγήσετε τη σημασία των ακόλουθων ιστορικών όρων: φεουδάρχης, καπνικός φόρος, μερκαντιλισμός.

(μονάδες 5+5+5=15)

φεουδάρχης: φεουδάρχης ονομάζεται ο ιδιοκτήτης του φέουδου. Ονομάστηκε έτσι από το φέουδο, τη γη που παραχωρούσαν ιεραρχικά ανώτεροι άρχοντες στους ενοούμενους υποτελείς τους. Για την παραχώρηση αυτή οι άρχοντες απαιτούσαν ως αντάλλαγμα πίστη, υποτελία και διάφορες υπηρεσίες, ενώ οι ίδιοι ανέλαβαν την υποχρέωση να τους παρέχουν προστασία και κάθε είδους βοήθεια. (απάντηση στη σελ. 39 του σχολικού βιβλίου)

Καπνικός φόρος: είδος κεφαλικού φόρου, επιβαλλόταν σε κάθε εστία που κάπνιζε, δηλαδή σε κάθε νοικοκυριό (η λέξη «καπνός» όπως και το τζάκι σήμαινε την εστία που καπνίζει, συνεπώς κάθε νοικοκυριό). Στα τέλη του 8^{ου} αι. ο αυτοκράτορας Νικηφόρος Α΄ επέβαλε τον καπνικό φόρο και στους παροίκους των μονών και των ναών καθώς και στα πολυάριθμα φιλανθρωπικά ιδρύματα. (Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 24 του σχολικού βιβλίου.)

Μερκαντιλισμός: Οικονομική πρακτική μάλλον παρά θεωρία, που είχε επικρατήσει στη δυτική Ευρώπη από το 16ο αιώνα ως το 18ο, σύμφωνα με την οποία ο πλούτος μιας χώρας βασιζόταν στα αποθέματα σε πολύτιμα μέταλλα που διέθετε. Κατά συνέπεια κάθε κράτος επιδίωκε να έχει ενεργητικό εμπορικό ισοζύγιο, ώστε να εισάγονται πολύτιμα μέταλλα από το πλεόνασμά του. Για την επίτευξη του στόχου αυτού εφάρμοζε κρατικό παρεμβατισμό, ενθαρρύνοντας την εξαγωγή προϊόντων και αποθαρρύνοντας τις εισαγωγές.

ΘΕΜΑ 2

2.α. Ποιες ήταν οι συνέπειες της στέψης του Καρλομάγνου ως αυτοκράτορα, από τον πάπα;

(μονάδες 13)

Η στέψη του Καρόλου από τον πάπα είχε ως αποτέλεσμα να συνυπάρχουν αντιμέτωπες από το 800 και μετά δυο αυτοκρατορίες, μία ανατολική και μία δυτική. Γι' αυτό τον λόγο η στέψη του θεωρήθηκε σκάνδαλο από τους Βυζαντινούς και σφετερισμός των νομίμων και αποκλειστικών δικαιωμάτων τους στη ρωμαϊκή κληρονομιά και κυρίως του δικαιώματος χρήσης του όρου «βασιλεύς των Ρωμαίων». Η διάσταση μεταξύ Ανατολής και Δύσης επεκτάθηκε τώρα και στην πολιτική σφαίρα. Η οικουμένη διασπάστηκε γλωσσικά, πολιτικά και θρησκευτικά σε δύο αντίπαλους κόσμους.

(η απάντηση βρίσκεται στη σελ. 30 του σχολικού βιβλίου)

2.β. Ποιες δημογραφικές μεταβολές και ποιες τεχνολογικές εξελίξεις συνέβαλαν στη Βιομηχανική Επανάσταση;**(μονάδες 12)**

Οι οικονομικές εξελίξεις που συντελούνται στη Δυτική Ευρώπη προοδευτικά από την περίοδο των ανακαλύψεων λαμβάνουν, κατά τον 18ο αιώνα, τη μορφή ριζικών μεταβολών, με κύρια χαρακτηριστικά την αύξηση της νομισματικής κυκλοφορίας, την αλματώδη ανάπτυξη του τραπεζικού συστήματος, του εμπορίου και της βιοτεχνίας.

Τα υψηλά κέρδη από τις παραπάνω δραστηριότητες προκάλεσαν μεγάλη συσσώρευση κεφαλαίων που αναζητούσαν επενδυτικές διεξόδους στη βιοτεχνική παραγωγή. Παράλληλα, παρατηρήθηκε δημογραφική έκρηξη και αυξημένη ζήτηση αγαθών λόγω της βελτίωσης των όρων διαβίωσης των πληθυσμών, ενώ μεγάλες μάζες του αγροτικού πληθυσμού συνέρρεαν στις πόλεις για να εργαστούν στις βιοτεχνίες.

Οι τελευταίες, βέβαια, δε θα μπορούσαν να ανταποκριθούν στην αυξημένη ζήτηση, αν δεν μετεξελίσσονταν σε βιομηχανίες, αξιοποιώντας τη νέα τεχνολογία και τις νέες πηγές ενέργειας, τη χρήση δηλαδή των μηχανών, του γαιάνθρακα και του ατμού. Με την τελειοποίηση της ατμομηχανής από τον **Βατ** (1736-1819) ο ρυθμός και η ποσότητα της παραγωγής αυξήθηκαν κατακόρυφα. Η μηχανή διαδόθηκε ταχύτατα, αρχικά στην υφαντουργία και αργότερα στη μεταλλουργία.

Οι παραπάνω μεταβολές και τεχνολογικές εξελίξεις συνέβαλαν στη διαμόρφωση των κατάλληλων συνθηκών για την έναρξη ενός ριζικού οικονομικού μετασχηματισμού, της **βιομηχανικής επανάστασης**, κατά το δεύτερο μισό του 18ου αιώνα, που ξεκίνησε πρώτα από την Αγγλία, για να επεκταθεί κατά τον 19ο αιώνα και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

(Η απάντηση βρίσκεται στη σελίδα 169 του σχολικού βιβλίου.)

Επιμέλεια: Χαιρέτη Αγγελική